

Mais onder folie is na zeven jaar ervaring wel ingeburgerd, maar van een stevige doorbraak is nog geen sprake. Wat is er in de tussentijd gebeurd, en waarom aarzelen veehouders om de techniek massaal te omarmen?

tekst **Tijmen van Zessen**

Hoge kosten van maisteelt onder folie beletten doorbraak in Nederland en België

Een luxe jas voor snijmais

Mais telen onder folie is ontdekt in Ierland. De folie op het zaai-bed van de mais zorgt voor een hogere temperatuur, zodat het zaad eerder kiemt en sneller ontwikkelt. Uiteindelijk is daarmee een drie weken vroeger oogstmoment te realiseren.

'Als de draagkracht het toelaat, kun je mais onder folie half april zaaien. De vroege oogst beperkt het risico op structuurschade', vertelt Hein-Willem Leeraar. De consultant besloot de techniek in 2009 te introduceren in Nederland. Hij zag kansen voor de teeltwijze op gronden in met name het noorden van Nederland, waar mais moeilijker te telen is. Naast het voordeel van de vroege oogst is de teelt onder folie volgens Leeraar goed voor duizend kilo zetmeel extra per hec-

tare, grofweg twaalf tot dertien procent meer dan normaal. 'De maisplant profiteert eerder en daardoor meer van het zonlicht in de maand juni. Deze extra fotosynthese draagt bij aan meer zetmeelvorming.'

Afrekenen met onkruid

Ondanks deze voordelen is de teeltwijze in Nederland en Vlaanderen eerder uitzondering dan regel. De eerste jaren waren de ervaringen positief en in 2012 was het areaal in Nederland gegroeid naar 1200 hectare. Maar door het natte voorjaar kwamen dat seizoen ook een aantal kinderziektes aan het licht waardoor het areaal weer met dertig procent slonk. 'De zaaimachine is bijvoorbeeld vijf- tot zeshonderd kilo zwaarder dan

normaal. Dat zorgde soms voor inspiratie', legt Leeraar uit.

Vorig jaar is er tussen de 650 en 700 hectare mais onder folie geteeld en volgens de importeur groeit dat jaarlijks met twee tot drie procent. Samen met de loonwerkers is de teelttechniek verbeterd. 'De aandrukrol zit nu voor op de trekker, dat zorgt voor een betere verdeling van het gewicht. Een luchtwisselingssysteem op de banden doet dat ook', legt loonwerker Willem Heeringa uit.

Een ander probleem waarmee moest worden afgerekend, is de hoge onkruiddruk. Door de hoge temperatuur onder de folie kiemt niet alleen de mais sneller, maar krijgt ook onkruid vrij spel. Een betere bodemherbicide is afgelopen jaar getest en volgens Heeringa met succes.

Jan Deeren: 'Tevreden over resultaat, maar tijdelijk geen vervolg'

De familie Deeren uit het Vlaamse Veurne heeft enige jaren ervaring opgebouwd met de teelt van mais onder folie. Jan Deeren vertelt dat hij goed te spreken is over de opbrengst van het gewas. 'Afgelopen jaar gaf de mais onder folie 23 ton droge stof per hectare, dat was bij ons de hoogste opbrengst. De mais stond wel op een perceel gescheurd grasland, dat geeft altijd hogere opbrengsten. De ervaring leert ons dat de mais onder folie op bouwland een dertig procent hogere op-

brengst geeft dan de traditioneel geteelde mais. Vaak is ook de kwaliteit beter.' Toch geeft de veehouder tijdelijk geen vervolg aan de teelt onder folie. 'Het blijft moeilijk om de onkruiddruk onder controle te houden op onze zware poldergrond. Vroeg in het voorjaar ligt de grond nog grof, waardoor de bodemherbiciden minder efficiënt zijn. Met name voor de late onkruiden, zoals haagwinde, zijn aanvullende bestrijdingsmiddelen nodig', legt Deeren uit.

Mais telen onder folie is ontdekt in Ierland

‘De machine is ook aangepast, waardoor er minder verstoppingen in de filters voorkomen. En mocht er toch een blokkade optreden, dan krijgt de chauffeur in de trekker een signaal dat het bestrijdingsmiddel niet goed doorvloeit.’

Ten slotte is de manier van ‘aanaarden’ aangepast, het zaaibed wordt vlakker afgewerkt en er blijven minder grove kluiten achter. Dat verbetert de werking van de bodemherbicide.

Driehonderd euro duurder

Al met al is het areaal van 650 hectare op een totale maisteelt van 210.000 hectare in Nederland nog wel bescheiden. Volgens Hein-Willem Leeraar heeft de aan-

Tabel 1 – Teeltkosten (in euro per hectare) van mais met en zonder folie (bron: Samco, gebr. Heeringa en NMI)

	zonder folie	met folie	verschil
voorfrozen	125	125	0
ploegen (greppelland)	120	120	0
rotoren (2x)	250	250	0
zaaien	70	150	80
zaad	200	185	-15
bestrijdingsmiddelen	150	130	-20
sputten	30	0	-30
folie	0	270	270
kunstmest	150	70	-80
oogsten	400	380	-20
totaal kosten	1495	1680	185

passing in de voorwaarden voor derogatie – tachtig procent gras in plaats van zeventig procent gras – niet geholpen. ‘Het areaal aan mais is mede daardoor met tien procent gekrompen. Ook de lage melkprijs speelt ons parten, we merken dat veehouders bezuinigen.’

De kosten van de maisteelt onder folie liggen grosso modo 300 euro per hectare hoger dan bij traditionele teelt, en in het gunstigste geval (geen extra onkruidbestrijding) 185 euro (tabel 1) per hectare.

Investeer in bodemkwaliteit

Jos Groten, maisonderzoeker van Wageningen Plant Research van WUR, ziet vooral het vroege oogstmoment als voordeel van mais onder folie, zonder in te leveren op opbrengst. ‘De bodem is steeds belangrijker. Als je eerder kunt oogsten, kan de groenbemester er half september al in. Dat is gunstig voor de organischestofbalans.’ Dit levert indirect een hogere opbrengst op de lange termijn. Daarnaast is bij een vroegere oogst op minder draagkrachtige gronden de kans op slechte omstandigheden bij de oogst geringer. Naast een vroeger oogstmoment ziet Groten net als Leeraar een hoger zetmeelgehalte als voordeel. De mais zal vroeger bloeien en daarmee ook meer zetmeel kunnen produceren.

Sceptischer is Groten over de opbrengstverhoging. ‘Als je mais drie weken eerder zaait en oogst, is de opbrengst niet hoger.

Kies je voor een later ras, dan kom je wel tot hogere opbrengsten, maar niet tot het hoofddoel van vervroegen. De financiële voordelen zitten dus in vervroegen, een hoger zetmeelgehalte en een hogere opbrengst op lange termijn, in Noord- en Zuid-Nederland en in Vlaanderen.’

Door klassieke veredeling is het oogstmoment de afgelopen zeven jaar met twee weken vervroegd. De aarzeling die veehouders bij de folieteelt hebben, kan ook daarmee samenhangen. Volgens Groten zit die vervroeging met name in het aanvullende rassenonderzoek voor ultravroege snijmais, waarmee een maximaal twee weken vroegere oogst haalbaar is dan met de vroegste rassen op de aanbevelende rassenlijst.

Beperkt succes in Vlaanderen

In Vlaanderen wordt mais onder folie wisselend ervaren (zie kader). Jan Halewyck noemt het een beperkt succes. De consultant van Boerenbond ziet deels de derogatieregelgeving als oorzaak. ‘Als een teler eerst een voortelt gras moet oogsten, dan kan hij niet profiteren van een vroege zaaidatum, omdat eerst het gras eraf moet, meestal in de eerste week van mei. Nadien is de bodem van zichzelf al voldoende warm.’

En hoewel er beginnersfouten zijn gemaakt, wegen de meerkosten nog nauwelijks op tegen de baten, ook nu er meer ervaring is, stelt Halewyck. |